

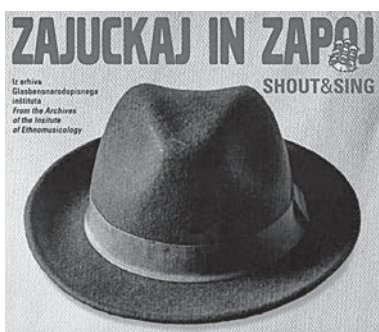
JANA MLAKAR ADAMIČ: Obrt v Zasavju. Šušter, šnajder, mojškra. O čevljarstvu, krojaštvu in šiviljstvu ali kar se obleče in obuje; Zasavski muzej Trbovlje, Trbovlje 2013, 72 str.

Zamiranju rudarjenja in težke industrije, ki sta dve stoletji krojila življenje v Zasavju, sledi v zadnjih letih tudi spreminjanje vsebine tradicionalnih razstav v Zasavskem muzeju Trbovlje. V ospredje stopajo obrti, trgovina, gostilničarstvo in druge dejavnosti, ki so razvojno zaostajale za drugimi pokrajinami, so pa zadovoljevale vsakdanje potrebe in se prilagajale kupni moči prevladujočega proletariata. Publikacija, piše njena avtorica Jana Mlakar Adamič, nadomešča katalog in vodnik po ta čas odprti razstavi *Šušter, šnajder, mojškra*, prvi v sklopu projekta Obrt v Zasavju. Obenem presega tovrstne izdaje, saj obravnava tudi zgodovino z dokumenti, predmeti in pojavi, povezanimi z razvojem obrti, ki jih razstava na omejenem prostoru ne more prikazati. Govori o čevljarstvu, krojaštvu in šiviljstvu ali, »kar se obleče in obuje,« tako v širšem smislu kot konkretno, s predstavitvami obrtnikov in obrtnic. Temelji na obsežni raziskavi vloge in pomena obrti v Zasavju od časov pred odkritjem premoega do leta 1991 in že napoveduje nadaljevanje s predstavitvijo obrtnih dejavnosti, ki človeka »polepšajo in osrečijo«.

SAŠA POLJAK ISTENIČ: Tradicija v sodobnosti. Janče – zeleni prag Ljubljane; Inštitut za slovensko narodopisje (zbirka Ethnologica – Disertationes), Založba ZRC, ZRC SAZU, Ljubljana 2013, 196 str.

Avtorica, ki se že vrsto let ukvarja z raziskovanjem ruralnih praks in praznikov, tradicije in kulturne dediščine ter razvoja podeželja, v tej monografiji ob primeru območja župnije Janče, »zelenega praga Ljubljane«, ugotavlja, kako se v zaselkih hribovitega območja na vzhodnem obrobju prestolnice prepletata tradicija in sodobnost ter lokalno v globalnem. V prvem razdelku obravnava vpliv gospodarskih in družbenih sprememb na odnos do podeželja in njegove dediščine, katere pomembna sestavna so tudi kmečka dela. V naslednjem razdelku se ukvarja predvsem z večjimi deli, kot so košnja, žetev, mlatev ipd., pri katerih so si ljudje v preteklosti pogosto pomagali, v tretjem razdelku pa se posveča različnim vidikom tradicije v sodobnosti: tradiciji kot vrednoti, tradiciji kot sredstvu identitete politike in tradiciji kot strategiji. Besedilo spremljajo barvne in črno-bele fotografije. Povzetku, prevedenem v angleščino, sledita še spremni besedili Ingrid Slavec Gradišnik »Tradicijska in dediščina v sodobnosti« in Maruške Markovčič »Preteklost za prihodnost«.

MOJCA KOVAČIČ (ur.): Zajuckaj in zapoj | Shout&Sing. Izbor zvočnega gradiva iz arhiva Glasbenonarodopisnega inštituta; Založba ZRC, ZRC SAZU, Ljubljana 2013, 26 str. (zgoščenka + brošura s spremnimi besedili)

Zgoščenka prinaša 25 pesmi, posnetih v letih 1998–2012 na predstavitev ljudske glasbe pevcev in godcev iz ruralnega okolja različnih slovenskih pokrajin v Ljubljani. Te predstavitve so po prvi, Srečanju ljudskih pevcev in godcev iz Istre, dobile ime Zajuckaj in zapoj. V petnajstih letih se je zvrstilo sedemnajst večpredstavnostnih dogodkov, ki so, kakor v uvodu piše Urša Šivic, postale ena izmed blagovnih znamk Glasbenonarodopisnega inštituta in obenem pomemben vir gradiva za njegov arhiv, iz katerega s to izdajo »prihajajo nazaj med poslušalce in izvajalce kot dokument živopisnosti in raznovrstnosti slovenskega ljudskega glasbenega izročila ter vsestranskosti njegovih izvajalcev.« Avtorja zgoščenke in izbora gradiva sta Mojca Kovačič, tudi urednica z arhivskim slikovnim gradivom opremljene izdaje, in Peter Vendramin, ki je bdela nad zvočno pripravo gradiva. Uvodna besedila in etnomuzikološki komentarji k pesmim so tudi prevedeni v angleščino.

* Iztok Ilich, publicist, prevajalec in urednik. 1000 Ljubljana, Trebinska 11, iztok.ilich@amis.net.